

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ЛАКАТОШ И ДРУГИ против СРБИЈЕ

(Представа број 43411/17)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

14. јануар 2025. године

Ова пресуда је правноснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Лакатош и други против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

Peeter Roosma, *председник*,

Diana Kovatcheva,

Mateja Đurović, *судије*,

и Olga Chernishova, *заменица секретара Одељења*,

Имајући у виду:

представку (број 43411/17) против Републике Србије коју је 29. маја 2017. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“), Суду поднело четворо држављана Србије (у даљем тексту: „подносиоци“), чији су релевантни подаци наведени у табели у прилогу и које је заступао господин В. Јухас Ђурић, адвокат из Суботице;

одлуку да се Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада“), коју заступа њена заступница госпођа З. Јадријевић Младар, обавести о притужбама које се тичу наводног злостављања четвртог подносиоца, као и о притужбама свих подносилаца о наводној неправичности кривичног поступка и прекомерном трајању поступка по уставној жалби, и одлуку да преостали део представке прогласи недопуштеним;

Запажања страна у спору;

одлуку да се одбаци приговор Владе на разматрање представке од стране Одбора;

Након већања на затвореној седници одржаној 3. децембра 2024. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

1. Предмет се односи на наводно злостављање четвртог подносиоца од стране полиције и одсуства било какве истраге о тим притужбама, наводне неправичности кривичног поступка покренутог против сва четири подносиоца и прекомерног трајања поступка пред Уставним судом.

2. Након неколико пљачки у северној Србији, полиција је ухапсила четвртог подносиоца у ноћи између 5. и 6. новембра 2007. године. Остали подносиоци су ухапшени следећег јутра.

3. Четврти подносилац је навео да су га полицијски службеници тукли током хапшења и у полицијској станици. Услед таквог притиска и ударања, он је 6. новембра 2007. године признао да је возио аутомобил и да је друге подносиоце одвозио до кућа у којима су починили пљачке. Истог дана, први подносилац је такође признао да је починио више пљачки са другим, трећим и четвртим подносиоцем.

4. Дана 7. новембра 2007. године, полицијски службеници укључени у горепоменуте догађаје написали су интерне извештаје у којима се наводи да је четврти подносилац пружао отпор при хапшењу и да је покушао да побегне, што је од њих захтевало да примене силу против њега а што је за последицу имало неколико лакших повреда („отеклина на десној страни чела, по леђима и десној нози”). У извештајима је такође наведено да четврти подносилац није тражио медицинску помоћ.

5. Истог дана, четврти подносилац се жалио истражном судији да је претучен. Тврдио је да је признање дао под принудом, а затим је и повукао своје признање. Први подносилац је урадио исто следећег дана.

6. По налогу истражног судије од 13. новембра 2007. године, четврти подносилац је подвргнут лекарском прегледу. Имао је крвне подливе испод оба ока, у пределу груди, палца и ноге, као и ожиљке у пределу врата, брадавице и колена.

7. У лекарском извештају од 22. септембра 2008. године наведено је да су повреде евидентиране 13. новембра 2007. године нанете „поновљеном применом механичке силе“.

8. Четврти подносилац је 31. јула 2009. године поднео кривичну пријаву тврдећи да га је полиција злостављала. Након увида у полицијске извештаје (видети став 4 горе), јавни тужилац је 6. децембра 2010. године одбацио кривичну пријаву услед недостатка доказа. Нема доказа да је четврти подносилац обавештен о тој одлуци.

9. У међувремену је против подносилаца покренут кривични поступак. Правноснажном пресудом од 4. јуна 2012. године сви подносиоци су оглашени кривим за вишеструке пљачке и покушаје разбојништва и сходно томе осуђени. Други подносилац је такође оглашен кривим да је нанео тешке телесне повреде полицијском службенику док се опирао хапшењу. Домаћи судови су своју одлуку засновали, између осталог, на признањима која су први и четврти подносилац дали полицији 6. новембра 2007. године.

10. Подносиоци су поднели уставну жалбу 9. августа 2012. године. У својој одлуци од 9. маја 2017. године, Уставни суд је утврдио да није дошло до повреде права подносилаца на правично суђење у вези са прихватањем признања првог и четвртог подносиоца која су наводно дата под принудом, нити да је дошло до повреде права четвртог подносиоца на делотворну истрагу о његовом наводном злостављању. Суд је одбацио притужбу четвртог подносиоца о наводном злостављању од стране полиције као неблаговремено поднету, јер је иста, према мишљењу тог суда, требало да буде поднета у року од 30 дана од наводног злостављања. Преостале притужбе према члану 6. Конвенције су одбачене као очигледно неосноване.

ОЦЕНА СУДА

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 3. КОНВЕНЦИЈЕ

11. Четврти подносилац се притуживао на основу члана 3. на злостављање од стране полиције и на изостанак делотворне истраге.

12. Суд одбија приговор Владе да притужбу четвртог подносиоца у вези са наводним злостављањем треба прогласити недопуштеном због његовог пропуста да благовремено поднесе уставну жалбу (видети став 10 горе). Суд је претходно утврдио у предмету *Зличих против Србије* (бр. 73313/17 и 20143/19, став 77, од 26. јануара 2021. године) да би такав захтев могао имати за последицу умањивање значаја правне заштите у кривичном поступку, иако је то једини начин који може довести до идентификације и кажњавања наводних злостављача.

13. Суд даље констатује да ове притужбе нису очигледно неосноване у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције нити недопуштене по било ком другом основу. Према томе, оне се морају прогласити допуштеним.

14. Релевантна начела у вези са забраном злостављања и обавезом спровођења делотворне истраге су сажети у предмету *Лакатош и др. против Србије* (број 3363/08, ст. 72-76. и ст. 79-81, од 7. јануара 2014. године).

15. Влада није поткрепила своје наводе да су неке од повреда констатоване у ст. 4 и 6 горе, које су јасно достигле минимум озбиљности према члану 3, задобијене пре догађаја од 5. и 6. новембра 2007. године, односно датума када је четврти подносилац стављен у полицијски притвор. Она такође није пружила било какав доказ који би показао да су задобијене повреде биле резултат физичке силе коју је употребила полиција а која је била неопходно потребна због понашања четвртог подносиоца (видети став 4 горе). Чак и под претпоставком да се четврти подносилац опирао хапшењу или покушао да побегне, Влада није пружила било какво уверљиво објашњење за неслагање између повреда које је полиција констатовала 7. новембра 2007. године и оних документованих у лекарским извештајима од 13. децембра 2007. и 22. септембра 2008. године. Штавише, у недостатку било каквог објашњења од стране Владе, Суд не може а да не закључи да је употреба силе била усмерена на понижавања четвртог подносиоца и присиљавање истог да призна спорно кривично дело.

16. Сходно томе, дошло је до повреде члана 3. Конвенције услед нељудског и понижавајућег поступања према четвртом подносиоцу (видети, *mutatis mutandis*, *Лакатош и др.*, цитиран горе, ст. 77-78.).

17. Када је у питању делотворност истраге, Суд понавља своје претходне налазе да кривични поступак покренут против подносиоца, у току којег он или она подноси пријаве због злостављања како би се неки од спорних доказа искључили, сâм по себи није способан да доведе до

идентификовања и кажњавања одговорних за злостављање. Надлежни органи треба да истраже наводе ове врсте по службеној дужности (видети *ibid.*, став 82, и *Хајнал против Србије*, број 36937/06, став 99, од 19. јуна 2012. године). Четврти подносилац се притуживао на полицијску бруталност истражном судији, у присуству јавног тужиоца и током суђења, како у првостепеном поступку тако и у жалбеном поступку (видети ст. 5 и 9 горе). Међутим, никаква засебна истрага у вези са злостављањем у циљу идентификовања и кажњавања одговорних није самоиницијативно покренута од стране надлежних органа. Чак и када је четврти подносилац поднео кривичну пријаву 2009. године, јавни тужилац је исту одбацио без пружања обавештења дотичном о таквој одлуци и без испитивања полицијских службеника или подносиоца, иако је тада било јасно да је подносилац претрпео телесне повреде.

18. У светлу горе наведеног, Суд сматра да није спроведена делотворна истрага о наводном злостављању четвртог подносиоца. Према томе, дошло је до кршења члана 3. Конвенције у том погледу.

II. НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ ЧЛАНА 6, СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ

A. Наводна неправичност кривичног поступка због прихватања признања и наводно прекомерно трајање поступка по уставној жалби

19. Подносиоци су се притуживали на основу члана 6. став 1. Конвенције да је кривични поступак био неправичан, јер су њихове осуде биле засноване на признањима првог и четвртог подносиоца, која су изнуђена као резултат полицијске бруталности. Осим тога, они су се притуживали и на дужину поступка по уставној жалби, који је трајао од 9. августа 2012. до 9. маја 2017. године.

20. Суд констатује да ове притужбе нису очигледно неосноване у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције, нити недопуштене по било ком другом основу. Према томе, оне се морају прогласити допуштеним.

1. Правичност кривичног поступка

21. Релевантна начела у вези са прихватањем признања изнуђених као резултат полицијске бруталности сажети су у предмету *Хајнал* (цитиран горе, став 113.).

22. Суд је већ утврдио да су први и четврти подносилац били изложени злостављању током хапшења и док су били у полицијском притвору, односно да су када су били испитивани давали изјаве којима су умешали себе и друге подносиоце у извршење кривичног дела, на основу којих су касније оптужени (видети, у вези са првим подносиоцем представке, *Лакатош и др*, цитиран горе, ст. 77-78, и, у погледу

четвртог подносиоца, став 16 горе). Суд не може да прихвати тврдњу Владе да је кривични поступак против подносилаца био правичан, јер признања првог и четвртог подносиоца нису представљала ни једини нити кључни доказ који су домаћи судови користили како би осудили подносиоце. То би било у супротности са добро установљеном судском праксом Суда (видети *Хајнал*, цитиран горе, ст. 112-15, и *Станимировић против Србије*, број 26088/06, ст. 48-52, од 18. октобра 2011. године). У оваквим околностима, Суд утврђује да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

2. *Дужина поступка по уставној жалби*

23. Суд прихвата да је предмет поседовао изванредан степен сложености. Међутим, подносиоци нису допринели укупној дужини поступка који је трајао четири године и девет месеци. Суд је раније утврдио повреду права на суђење у разумном року у сличним предметима, те не налази разлога да у предметном случају одлучи другачије (видети, *mutatis mutandis*, *Миловановић против Србије*, број 56065/10, ст. 87-90, од 8. октобра 2019. године, као и *Grubić против Хрватске* [Одбор], број 33602/17, ст. 34-41, од 18. марта 2021. године).

В. Преостале притужбе

24. Први и четврти подносилац су се такође притуживали по овом основу да их полиција није обавестила о свим оптужбама и доказима против њих, и да су били приморани да прихвате адвокате које је именovala полиција који нису поступали у њиховом најбољем интересу. Први подносилац се даље притуживао да му није остављено довољно времена да припреми своју одбрану пре испитивања од стране полиције.

25. Имајући у виду свој налаз да је целокупан поступак покренут против подносилаца био неправичан (видети став 22 горе), Суд сматра да није неопходно да засебно испитује допуштеност или основаност преосталих притужби првог и четвртог подносиоца (видети, *mutatis mutandis*, *Хајнал*, цитиран горе, став 137.).

ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

26. Четврти подносилац је тражио износ од 23.500 евра (EUR) на име нематеријалне штете претрпљене као последица повреде његових права према члану 3. Конвенције. Поред тога, сви подносиоци су тражили износ од EUR 7.000 по подносиоцу на име нематеријалне штете претрпљене као последица кршења њихових права загарантованих чланом 6. став 1. Конвенције. Такође су затражили да се кривични поступак који се водио против њих понови. У погледу трошкова и издатака насталих на домаћем нивоу и пред Судом, први и други

подносилац су тражили износ од EUR 7.705 по подносиоцу, трећи подносилац је тражио износ од EUR 14.853, док је четврти подносилац тражио износ од EUR 13.468.

27. Влада је оспорила ове захтеве.

28. Јасно је да су подносиоци претрпели одређену нематеријалну штету као последицу кршења њихових права из члана 3. и/или члана 6. став 1. Конвенције, која би требала да им буде надокнађена. Процењујући на правичној основи, у складу са чланом 41. Конвенције, Суд стога додељује износ од EUR 8.500 четвртог подносиоцу и износ од по EUR 3.500 првом, другом и трећем подносиоцу, заједно са било каквим порезом који би могао да буде наплаћен.

29. С обзиром на релевантна начела у вези са накнадом трошкова и издатака (видети *Ђурић против Србије*, број 24989/17, став 95, од 6. фебруара 2024. године) и узимајући у обзир документацију коју поседује и горенаведене критеријуме, Суд сматра разумним да се првом и другом подносиоцу додели износ од по EUR 4.665, трећем подносиоцу износ од EUR 10.505 и четвртог подносиоцу износ од EUR 6.985 којим би се покрили трошкови по свим основима, заједно са било каквим порезом који се може наплатити подносиоцима.

30. Суд даље примећује да члан 485. став 1. тачка 3) и члан 492. Законика о кривичном поступку Републике Србије, који је тренутно на снази, прописују, између осталог, право окривљеног да захтева понављање поступка пред домаћим судовима уколико Суд утврди повреду његових или њених права загарантованих Конвенцијом, као у предметном случају (видети, *mutatis mutandis*, *Коломнар против Србије* [Веће], број 34167/15, став 20, од 26. септембра 2023. године).

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* допуштеним притужбе четвртог подносиоца према члану 3. и притужбе подносилаца према члану 6. став 1. Конвенције у погледу правичности кривичног поступка и трајања поступка по уставној жалби;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде материјалног и процесног аспеката члана 3. Конвенције у погледу четвртог подносиоца;
3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу правичности кривичног поступка и трајања поступка по уставној жалби у односу на све подносиоце;
4. *Утврђује* да нема потребе за испитивањем допуштености или основаности преосталих притужби првог и четвртог подносиоца према члану 6. Конвенције;

5. *Утврђује*

- (а) да Гужена држава, у року од три месеца, треба да исплати следеће износе подносиоцима представке:
- (i) износ од по EUR 3.500 (три хиљаде и пет стотина евра) првом, другом и трећем подносиоцу, и износ од EUR 8.500 (осам хиљада пет стотина евра) четвртом подносиоцу, заједно са било каквим порезом који се може наплатити, на име нематеријалне штете;
 - (ii) износ од по EUR 4.665 (четири хиљаде шест стотина шездесет и пет евра) првом и другом подносиоцу, износ од EUR 10.505 (десет хиљада пет стотина и пет евра) трећем подносиоцу и износ од EUR 6.985 (шест хиљада девет стотина осамдесет и пет евра) четвртом подносиоцу, заједно са било каквим порезом који се може наплатити подносиоцима, на име трошкова и издатака;
- (б) да, по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба исплатити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

6. *Одбија* преостали део захтева подносилаца за правичним задовољењем.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми дана 14. јануара 2025. године, у складу са правилем 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Olga Chernishova
заменица секретара

Peeter Roosma
председник

ПРИЛОГ

Списак подносилаца представке:

Представка број 43411/17

Број	Име подносиоца представке	Година рођења	Националност	Место пребивалишта
1.	Славко ЛАКАТОШ („први подносилац представке“)	1974. године	српско	Нови Сад
2.	Лајчи ДИМОВИЋ („други подносилац представке“)	1980. године		Нови Сад
3.	Ивица ДИМОВИЋ („трећи подносилац представке“)	1980. године		Суботица
4.	Петар НОВАКОВИЋ („четврти подносилац представке“)	1978. године		Лалић